

Sopranistka Sidónia Gajdošová-Haljaková *8. 4. 1948

Od vzniku Štúdia VŠMU v dnešnej Malej sále SF v druhej polovici päťdesiatych rokov sa práve tam dialo preosievanie budúcich stálic domácich divadelných scén. Na činoherných predstaveniach excelovali Dočolomanský, Labuda, Vášáryová, na operných Peňašková, Poppová, Livora a ďalší. Sidónia Haljaková-Gajdošová tu v roku 1970 práve na tomto malom javisku spolu s kolegyňou Magdalénou Hajóssyovou excelovala v Mozartovej Čarovnej flaute. V oboch áriách Kráľovnej noci dokázala, že má pred sebou sľubnú perspektívu umeleckého uplatnenia sa v slovenských operných súboroch.

Ešte pred začiatkom ozajstnej kariéry profesionálnej speváčky spievala vo folklórnom súbore Vršatec a v Zbore bratislavských učiteľov. Následne sa stala sólistkou Opery SND. V sezóne 1971/72 bola obsadená ako Despina do inscenácie Mozartovej opery *Così fan tutte* pripravenej režisérom Karolom Jernekom a dirigentom Zdenkom Košlerom. V tejto inscenácii nebola osihoteným debutantom. Vedľa nej popri Magde Hajóssyovej, Ružene Štúrovej a Robertovi Szücsovi spieval Ferranda síce generačne starší František Livora (do roku 1969 pôsobiaci v zahraničí), no inscenácia ako celok sa v dejinách slovenskej opery chápe ako nástup ďalšej úspešnej speváckej generácie. Vo svojom debute v SND uplatnila Haljaková suverénne herectvo a spoľahlivo zvládla pre ňu menej náročný part. Bola totiž speváčkou, ktorej doménou bola vysoká koloratúra.

Sidónia Haljaková predstavovala zvláštny typ koloratúrnej speváčky. Nepatrila ani k tým, čo jemne vyťukávajú najvyššie tóny a v nižších polohách speváckych partov sa približujú svojim tónom k subretám, no nebola ani dramatickou koloratúrkou, ktorá okrem hlasovej pohyblivosti a rozsahu vie hlasom hlboko preniknúť do vnútorného dramatického sveta interpretovanej postavy. Jej výrazový diapazón najmä smerom k extrémne vysokým tónom, získaval lesk, jas a značnú prieraznosť. Možno práve preto ju v roku 1975 obsadili do úlohy Straussovej Salome, v ktorej bola lyrickou alternantkou veľkej dramatickej straussovskej a janáčkovskej interpretky Eleny Kittnarovej. Presnému zaradeniu jej hlasu zodpovedal aj rozdiel v jej interpretácii dvoch verdiovských heroín – Gildy a Violetty. V prvom prípade to nebola krehká naivka, ale zato tvrdohlavo zaľúbená dievčina schopná hravo vypsávať hlasové ozdoby partu v *Caro nome*. Pokiaľ ide o Violettu, jej doménou, ako u všetkých koloratúrnych sopranistiek, bolo finále z prvého dejstva so záverečných bezproblémovým es3.

Zvláštna bola aj jej interpretácia niekoľkých mozartovských partov. Po skôr subretnej Despine v nasledujúcom desaťročí bola už dramatickejšou Fiordiligi, ešte v Košlerovej inscenácii Dona Giovanniho bola zasa roztúženou Donou Elivirou, a vo Figarovej svadbe Zuzankou, pričom v týchto úlohách sa viac než na prísnu štýlovosť prejavu zameriavala na vokálne efekty. Tie mohla uplatniť v Donizettiho Lucii di Lammermoor najmä v „súboji“ s flautou v supernáročnej scéne šialenstva. Jej naturelu dobre vyhovovali aj ďalšie úlohy ako Norina z Donizettiho Dona Pasquala a Adina z Nápoja lásky, Musetta z Bohémy (ktorú

spievala aj na nahrávke Opusu Ondreja Lenárda s Petrom Dvorským a Veronikou Kincses) a v úlohe Massenetovej Manon sa opäť zaskvela najmä v gavotte z tretieho obrazu. Frivolné ženské postavy dokázala dotvoriť aj herecky, ako o čom svedčia jej dve Rosiny v Paisiellovej opere i Rossiniho Barbierovi zo Sevilly.

Pozvoľný prechod speváčky k úlohám lyrického sopránového odboru dosvedčuje obsadenie do úloh, akou bola Gounodova Margaréta, Smetanova Mařenka, či Pucciniho Čo-čo-san. Z úloh v slovenských operách treba spomenúť jej Chloris v Cikkerovej Hre o láske a smrti, koloratúrne skvelú Studenú princeznú z Frešovej detskej opery Martin a slnko a Grófkú Silviu z Urbancovho Tanca nad plačom. Od druhej polovici sedemdesiatych rokov začala hosťovať aj v zahraničí, osobitne v Berlínskej nemeckej opere, kde bola stálym hosťom, v Pražskom Národnom divadle, zúčastňovala sa tiež čiastočne komerčných a čiastočne umeleckých zájazdov Opery SND v cudzine (Oviedo, nemecké, holandské, belgické mestá). S úlohou Violetty sa predstavila vo viacerých mestách ZSSR. V roku 1984 jej vyšla v Opuse profilová platňa. Speváčka sa 8. apríla 2018 dožila významného životného jubilea (sedemdesiatich rokov života).